

Uzaktan Eğitimde Akademik Dürüstlük: Geleneksel ve Yenilikçi Yaklaşımlar

Emine Aruğaslan¹

Özet

Akademik dürüstlük, öğrencilerin ve öğretim elemanlarının öğrenme ve öğretme süreçlerinde etik ilkeleri ve kuralları takip ederek doğru ve adil bir şekilde davranmasıdır. İntihal yapılmaması, ödevlerin, projelerin ve sınavların öğrencinin kendisi tarafından yapılması, kopya çekilmemesi gibi davranışları içerir. Öğrencilerin akademik dürüstlük kurallarına uymaları, başarılı bir eğitim deneyimi yaşamaları ve gelecekteki kariyerleri için önemlidir. Akademik dürüstlük tüm eğitim kademeleri ve öğretim türleri için dikkate alınması gereken bir konudur. Özellikle uzaktan eğitim sistemlerinde akademik dürüstlük konusu araştırmacılar tarafından tartışılmalı ve akademik dürüstlüğü arttırılmasına yönelik çalışmalar yapılması gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı, uzaktan eğitimde akademik dürüstlük konusunda öğrencilerin farkındalığını arttırmak ve bu alanda kullanabilecekleri etkili stratejileri belirlemektir. Çalışmada aynı zamanda, uzaktan eğitimdeki öğretim elemanlarının ve eğitim kurumlarının rolü ve sorumlulukları da incelenmiştir. Bu çalışmanın, uzaktan eğitimde akademik dürüstlük ile ilgilenen araştırmacılar için yararlı bir kaynak olacağı düşünülmektedir.

Giriş

Akademik dürüstlük kavramı tüm eğitim kademelerinde üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. Öğrencilerin akademik dürüstlük konusunda çok fazla bilgi sahibi olmaması ve öğretim elemanlarının da bu konuya yeteri kadar önem vermemesi durumunda kopya çekme, intihal, başkasının kimliğine bürünme, hilekârlık gibi usulsüz davranışlar oluşmaya devam edecektir. Bu durum öğrencileri, öğretim elemanlarını ve kurumları yakından ilgilendiren bir konudur ve üzerine daha çok düşünülmesi gerekmektedir. Buradan hareketle kitabın bu bölümünde öncelikle akademik dürüstlük ve akademik usulsüzlük kavramları üzerinde durulmuştur. Ardından akademik dürüstlikle mücadelede geleneksel yaklaşımlar anlatılmıştır. Kitap bölümünün ana temasını oluşturan uzaktan eğitimde akademik dürüstlük kavramı

1 Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Uzaktan Eğitim Meslek Yüksekokulu, eminearugaslan@isparta.edu.tr, Orcid: 0000-0002-8153-9117

ve yenilikçi mücadele yaklaşımları sonraki bölümlerde detaylı olarak açıklanmıştır. Bu çalışma akademik dürüstlüğü destekleyecek yaklaşımların bir araya getirilmesi ve sonrasında yorumlanması ile okuyuculara kapsamlı bir kaynak oluşturması amacıyla yapılmıştır. Bu çalışmanın uzaktan eğitim alanında akademik dürüstlüğün sağlanması konusunda öğrencilere, öğretim elemanlarına ve kurumlara yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Akademik Dürüstlük ve Akademik Usulsüzlük Kavramları

Akademik bütünlük, eğitim kurumlarında sunulan bir dersin yetkin, açık ve eksiksiz bir şekilde sunulma derecesidir. Akademik bütünlük aynı zamanda öğrencilerin değerlendirilmesinin ne ölçüde adil, önyargısız ve akademik dürüstlüğe uygun şekilde gerçekleştirildiği anlamına da gelmektedir (Shyles, 2002). Akademik dürüstlük ise akademik bütünlüğün bir alt kümesi olarak düşünülebilir. Akademik dürüstlük, akademik çalışmaların dürüstlüğünün ve doğruluğunun korunması ilkesi olarak tanımlanabilir. Brown, Isbel, Logan ve Etherington (2019) akademik dürüstlüğü akademinin ahlâki kodu olarak tanımlamıştır. Akademik dürüstlük kavramı, eğitim-öğretim faaliyetlerinin adil ve şeffaf bir şekilde yürütülmesinde büyük önem taşımaktadır. Akademik dürüstlüğün karşıtı olarak kullanılan kavramlar daha çok akademik usulsüzlük, akademik sahtekârlık veya akademik suistimal olacak şekilde kullanılır. Kitabın bu bölümde akademik dürüstlük ilkesine uymayan tüm davranışlar, akademik usulsüzlük olarak adlandırılacaktır.

Akademik dürüstlüğe, yapılan çalışmalarının orijinal olduğunun beyan edilmesi, intihal yapılmaması, başkalarına ait çalışmaların ve fikirlerin kaynak belirtilerek kullanılması, çalışmalara ait verilerin ve sonuçların doğru ve dürüst bir şekilde rapor edilmesi, sınav veya ödevlerde yanıtların sınava giren kişinin kendisinin yazması gerektiğinin bilincinde olması örnek olarak verilebilir (Holden, Norris ve Kuhlmeier, 2021; Chiang, Zhu ve Yu, 2022). Akademik dürüstlüğün geleneksel olarak kopya çekme yoluyla suistimale açık olduğu çeşitli durumlar bulunmaktadır. Akademik usulsüzlük olarak ifade edilen bu fiiller eğitim-öğretim süreçlerinde yapılan yanlış veya adil olmayan davranışları ifade eder. Ödev yapılırken veya sınav anında kopya çekilmesi, sınavların başka birine yaptırılması, başkasının yerine sınava girilmesi (kimliğe bürünme), intihal yapılması, sahte veriler kullanılması, metinlerde tahrifat yapılması, ödev veya raporların başkaları tarafından yazılması, başkalarının kopya çekmesinin kasıtlı olarak kolaylaştırılması bu davranışlara örnektir (Gerdeman, 2000; Shyles, 2002; Akbulut vd., 2008).

Akademik usulsüzlük, öğretmenler, öğrenciler ve yükseköğretim kurumları için endişe verici bir konudur (Grijalva, Kerkvliet ve Nowell, 2006). De-

ranek ve Parnter (2015), akademik usulsüzlüğün lisede başladığını söyler. Ancak akademik dürüstlük, akademik misyon ve sağladığı nitelikler açısından üniversiteler için daha hassas bir konudur (Roberts, ve Hai-Jew, 2009; Richards, Saddiqui, White, McGuigan ve Homewood, 2016). Akademik usulsüzlük, öğrencilerin akranlarına karşı haksız bir avantaj elde etmesiyle sonuçlanacaktır. Üniversite öğrencilerinin yaklaşık olarak yarısı ila dörtte üçü kopya çekme, intihal veya hile içeren davranışlar sergilemektedirler (Hodgkinson, Curtis, MacAlister ve Farrell, 2016). Yükseköğretim kurumlarında öğrencilerin, öğretim elemanlarının ve kurumların etik değerlere uygun olarak çalışmalar yapması ve öğrenme-öğretme sürecini bu değerler çerçevesinde dürüstçe yürütmesi beklenir. Akademik dürüstlük kavramı öğrenciler açısından öğrenme sürecinde yapacakları ödev, proje, sınav gibi çalışmaların etik değerlere ve kurallara uygun olması olarak ifade edilebilir. Akademik dürüstlük ilkesi çerçevesinde eğitim faaliyetlerini sürdüren bir öğrencinin, öğrenim hayatında başarılı olması, gerçek ve kalıcı öğrenme deneyimi elde etmesi beklenir. Öğrenciler akademik dürüstlük bilinci ile yaptıkları çalışmalarında karşılaştıkları sorunlara karşın problem çözme becerilerini de geliştirirler. Öğrencilerin akademik dürüstlüğe uymayan intihal içeren çalışmalar yapmalarının ya da sınavlarda usulsüz yöntemlerle başarı elde etmelerinin tespit edilmesi halinde alacakları cezalar sebebiyle mevcut eğitimleri ve gelecekteki iş fırsatları olumsuz etkilenecektir. Bu nedenle akademik dürüstlük öğrencilerin başarılarına ve toplumsal saygınlıklarına katkıda bulunacak ve kariyerlerini de olumlu yönde etkileyecektir (Chiang, Zhu ve Yu, 2022).

Akademik usulsüzlük denildiğinde ilk olarak akla gelen düşüncenin sınavlarda kopya çekme davranışı olduğu söylenebilir. Araştırmalar, akademik usulsüzlüğün üniversite kampüslerinde yaygın olduğunu ve öğrencilerin çoğunun üniversite kariyerleri boyunca bir şekilde bu türdeki istenmeyen davranışları deneyimlediklerini ortaya çıkarmıştır (Kleiner ve Lord, 1999; Stuber-McEwen, Wiseley ve Hoggatt, 2009). Chiang, Zhu ve Yu (2022), akademik suistimallerin rekabetçi sistem nedeniyle bireylerin öğrenme ihtiyaçlarının dikkate alınmaması ve öğrencinin başarılı olması yönündeki baskıdan kaynaklandığını ifade etmiştir. McCabe ve Pavela (2004), öğrencilerin genel olarak rekabetin adil olduğu, dürüstlüğe saygı duyulan ve kopya çekmenin cezalandırıldığı bir ortamda çalışmak istediklerini ve ancak akademik usulsüzlüğe girişmelerindeki en büyük nedenin hâlihazırda bu tür etik olmayan davranışların yaygın olduğunu bilmelerinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Adkins, Kenkel ve Lim (2005), öğrencilerden gelen geri bildirimlerde kopya çekebildikleri için kopya çektiklerini ve kopya çekmeye devam etseler bile nadiren yakalandıkları için bu tür davranışları tekrarladıklarını vurgulamıştır.

Watson ve Sottile (2010), kopya çekme davranışlarında ahlâki muhakeme ile ilgili temel psikolojik teorilerin incelenmesi gerektiğini savunmaktadır. Kopya çekme davranışları üzerine yapılan çalışmaların sonuçları incelendiğinde bireysel, kurumsal, akran çevresi ve kullanılan ortama ait faktörlerden kaynaklandığı tespit edilmiştir (Gerdeman, 2000; Akbulut vd. 2008; Holden, Norris ve Kuhlmeier, 2021). Öğrencilerin neden kopya çektiklerine dair daha temel nedenler sıralanacak olursa bunlar; iyi not alma arzusu, bir gruba uyum sağlama, başarısızlık korkusu, kopya çekmenin çalışmaktan daha kolay olması, erteleme alışkanlığı ve tembellik olarak sıralanmıştır (Kelley ve Bonner, 2005; Gibson, Blackwell, Greenwood, Mobley ve Blackwell, 2006; Yıldırım ve Orhan, 2018).

Yapılan çalışmalar yükseköğretimde kopya çekme davranışında bazı demografik değişkenlere göre de farklılıkların olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bu çalışmalardan bazıları incelendiğinde ortaya çıkan sonuçlar şu şekildedir: Kadınların erkeklere, spor yapan bireylerin yapmayanlara (Watson ve Sottile; 2010), evli öğrencilerin bekâr öğrencilere, genel not ortalaması yüksek olan öğrencilerin düşük olanlara (Lanier, 2006; Adzima, 2020), geleneksel yaşta olmayan öğrencilerin geleneksel yaşta olanlara (Stuber-McEwen, Wiseley ve Hoggatt, 2009), birinci sınıf ve lisansüstü sınıflarda okuyan öğrencilerin diğer sınıflardaki öğrencilere (Lanier, 2006; Şendağ, Duran ve Fraser, 2012) oranla kopya çekmeye daha az yatkın oldukları ortaya çıkmıştır. Demografik özelliklerin yanı sıra kopya çekmeye yatkınlık hususunda program bazlı farklılıklar da bulunmuştur. Şendağ, Duran ve Fraser (2012), eğitim bilimleri ve sosyal bilimlerde okuyan öğrencilerin mühendislik öğrencilerine oranla akademik usulsüzlük davranışlarını daha az gösterdiklerini belirtmişlerdir. Bu bulgular, alana özgü farklılıkların da olabileceğini göstermiştir.

Akademik dürüstlük kavramı hem öğrencileri ile olan etkileşimleri hem de bireysel çalışmaları açısından değerlendirildiğinde öğretim elemanlarını da kapsamaktadır. Bir öğretim elemanı öğrencilerine örnek olmak ve onları etik değerler çerçevesinde yetiştirmek durumundadır. Boehm, Justice ve Weeks (2009), akademik usulsüzlüğü azaltmanın en iyi yolunun öğretim elemanlarının akademik dürüstlük konularında eğitim almalarına bağlı olduğunu ifade etmiştir.

Akademik olarak intihal içermeyen çalışmalar yapmaktan ve derslerde anlatılan konularda kullanılan atıflara kadar pek çok konuda öğretim elemanlarının da akademik dürüstlük ilkeleri çerçevesinde duyarlı olması gerekmektedir. Öğretim elemanları öğrencilerinin çalışmalarını adil ve tarafsız bir gözle değerlendirmeli, tüm öğrencilerine eşit fırsatlar sunmalı ve ayrımcılık

yapmamalıdır. Her dersin başında, genel olarak kopya çekmeye ve özel olarak intihale müsamaha gösterilmeyeceğini öğrencilere sözlü olarak ve ders müfredatı içerisinde bildirmek ilgili öğretim elemanının görevi olmalıdır (Heberling, 2002; Watson ve Sottile, 2010).

Akademik kurumlar açısından akademik dürüstlük ise eğitim ve öğretim faaliyetlerinin etik değerlere uygun olarak; adil, tarafsız ve doğru bir şekilde yürütülmesini içerir. Akademik dürüstlük ile ilgili politikaların olmadığı ya da uygulanmadığı kurumlar, okul içindeki dürüstlüğün kaybolması ve öğrencilerin etik değerlere saygı göstermemesi gibi durumlarla karşı karşıya kalacaktır (Boehm, Justice, ve Weeks, 2009). Kopya çekme davranışını tamamen ortadan kaldırmak mümkün olmasa da, öğretim elemanlarının ve yönetimin birlikte çalışması ile bu tür usulsüz davranışların en aza indirilmesi mümkün olacaktır. McCabe ve Pavela (2004), üniversitelere ve akademik personele yönelik akademik dürüstlük ile ilgili on temel prensip önermişlerdir. Bunlar;

1. Akademik dürüstlüğü temel bir kurumsal değer olarak tanımak ve onaylamak,
2. Hayat boyu öğrenme taahhüdünü teşvik etmek,
3. Öğretim elemanının bir rehber ve danışman olduğu rolünü onaylamak,
4. İnternetin sahip olduğu potansiyelin ve bu potansiyelin sahtekârlık, hırsızlık ve aldatma için kullanılırsa nasıl kaybolabileceğinin öğrenciler tarafından anlaşılmasına yardımcı olmak,
5. Akademik dürüstlük için öğrenciyi teşvik etmek,
6. Öğrenciden beklenen davranışlara açıklık getirmek,
7. Adil ve yaratıcı değerlendirme biçimleri geliştirmek,
8. Akademik usulsüzlüğe neden olan fırsatları azaltmak,
9. Akademik usulsüzlük oluştuğu anda gerekli tepkiyi göstermek,
10. Kampüs çapında akademik dürüstlük standartlarını tanımlamaya ve desteklemeye yardımcı olmak

şeklinde sıralanmıştır. Geleceğin şekillenmesinde önemli rolleri olan üniversitelerin akademik dürüstlük için gereken kuralları görmezden gelerek uygulamaması, öğrencilerin kalitesinde düşüğe neden olabilecektir. Dolayısıyla bu durum toplumun kalitesine de yansiyacaktır (Odabaşı vd., 2007). Akademik dürüstlük ilkelerine uyan ve yapısındaki tüm aktörlerin etik kurallara

uygun davranması için önlemler alan akademik kurumların daha saygın ve itibar gören bir konumda olmaları tesadüf olmayacaktır.

Akademik Dürüstlüğü Teşvik Etmeye Yönelik Geleneksel Yaklaşımlar

Akademik dürüstlüğü teşvik etmeye yönelik kurumlar tarafından geliştirilecek geleneksel yaklaşımlar bulunmaktadır. Hem geleneksel eğitimde hem de uzaktan eğitimde bu yaklaşımların hem kurumlar hem de öğretim elemanları tarafından uygulanması akademik dürüstlüğü artırmada önemli rol oynayacaktır. Kitabın bu bölümünde bahsedilecek ve detaylandırılacak olan konu başlıkları; politikaların geliştirilmesi, eğitimlerin verilmesi, yakından izleme denetleme işlemlerinin gerçekleştirilmesi, akademik onur kodu uygulamasına geçilmesi ve öğrenci destek hizmetlerinin sunması şeklinde olacaktır.

Akademik Dürüstlük ile İlgili Politikalar Geliştirmek

Öğrencilerin kopya çekme davranışları ile mücadele konusunda kurumlarda işe koşulan politikaların etkili olduğu, çalışmalar tarafından desteklenmektedir (Grijalva, Kerkvliet ve Nowell, 2006; Boehm, Justice ve Weeks, 2009; McGee, 2013). Kurumlardan beklenen bu politikaların tüm paydaşlar ile paylaşılmasıdır. Kurumlardaki politikalar beklenen yeterlikte olmadığı ya da tam olarak uygulanmadığı için öğrencilerin akademik usulsüzlük konusunda yeterli bir bilince sahip olmadıkları düşünülebilir. Öğrenciler, örneğin intihal ile suçlandığında buna neden olan davranışı hakkında bilgi sahibi olmadığını söyleyebilir veya yaptığı davranışın yanlış olmadığını düşünüp kopya çekmeye devam edebilir (Conway-Klaassen ve Keil, 2010; Holden, Norris ve Kuhlmeier, 2021). Ayrıca öğrenciler neden bahsedildiği konusunda bir fikir sahibi olmadıklarında öfke veya kızgınlıkla tepki verebilirler (Gibson, Blackwell, Greenwood, Mobley ve Blackwell, 2006). Yükseköğretim kurumlarında akademik usulsüzlüklerin azaltılması için bu tür istenmeyen davranışların neler olduğu konusunda öğrencilerin net bir şekilde bilgilendirmeleri gerekmektedir (McCabe ve Pavela, 2004).

Öğrenciler, öğretim elemanlarının davranışlarına ve hangi değerleri ön plana çıkarttıklarına dikkat ederler. Akademik usulsüzlüğü görmezden gelen veya önemsizleştiren öğretim elemanları, akademik hayatın temel değerlerinin uygulanmadığı mesajını verebilirler. Akademik usulsüzlük yapan öğrencilerin aldıkları notlar aslında hak ettiklerinden daha fazla olabilmektedir. Öğrenciler göz ardı edilen bu usulsüzlükleri fark ettiklerinde bu davranışların kabul edilebilir veya hoş görülebilir olduğu yönünde kararlar alabilirler (Odabaşı vd., 2007; Conway-Klaassen ve Keil, 2010). Öğrenciler akademik

dürüstlüğe aykırı olan bir fırsatı ellerine geçirdiklerinde, notlarını yükseltmek için bu fırsatları kaçırmayacaklardır. “Herkes yapıyor” veya “kimse zarar görmüyor” gibi düşünceler öğrencilerin davranışlarını rasyonelleştirecektir. Ayrıca bu öğrenciler, herkesin bu tür usulsüz davranışlar yaptığını düşünüp kendileri yapmadığında dezavantajlı duruma düşecekleri konusunda da korku yaşarlar (Peterson, 2019). Böyle durumlarda öğrencilerin daha ciddi sorunlara yol açabilecek zararlı alışkanlıklar geliştirmeleri riski ortaya çıkabilecektir (McCabe ve Pavela, 2004). Shyles (2002), öğrencilerin bilgi sahibi olmaları için sınavlar genelinde yazılı bir politika oluşturmanın, sınavlara girenler ile yazılı bir sözleşme yapmanın, sınav gözetmenliğindeki görevlileri eğitmenin gerekli olduğunu ifade etmiştir. Buradan yola çıkarak akademik dürüstlüğün ihlâl edilmemesi için dersleri veren ve sınavlarda görevli olan öğretim elemanlarının ne tür davranış sergileyecekleri, bu tür davranışlar meydana geldiğinde öğrenciler ile nasıl iletişime geçeceklerini bilmeleri de önemlidir. Kelley ve Bonner (2005), kurumlardaki politikalar ve prosedürler konusunda bilgi eksikliği olan öğretim elemanlarının bu süreçte resmi tutanak tutma olasılıklarının akademik usulsüzlük vakalarındaki sayıları artırıp azaltacağını ifade etmiştir. Bu noktada akademik dürüstlüğün korunmasında öğretim elemanlarının önemli bir rol oynadığı açıktır (McCabe ve Pavela, 2004).

Türkiye’de akademik dürüstlük konusunda farkındalığı artırmak amacıyla birçok devlet ve vakıf üniversitesi politikalar geliştirmeye üzere akademik dürüstlük bildirgesi veya beyannamesi yayınlamıştır. Örneğin Orta Doğu Teknik Üniversitesi², Boğaziçi Üniversitesi³, Koç Üniversitesi⁴, TED Üniversitesi⁵ bunlardan birkaçıdır. Ayrıca bu konularda TÜBİTAK tarafından Akademik Dürüstlük üzerine seminerler verildiği de bilinmektedir^{6,7}. Ayrıca 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 54. maddesinde (2023 Şubat ayında kanunda yapılan değişiklik neticesinde) öğrencilerin kopya çekme davranışlarına bağlı olarak hangi cezayı alacakları da açıkça belirtilmiştir (Yükseköğretim Kanunu, 2023).

2 Erişim Linki: https://oidb.metu.edu.tr/sites/oidb.metu.edu.tr/files/ODTUAkademikDurustluk-Kilavuzu-7.3.2016.son_.pdf

3 Erişim Linki: <https://sociology.boun.edu.tr/tr/akademik-durustluk>

4 Erişim Linki: https://vpaa.ku.edu.tr/wp-content/uploads/2019/05/Akademik_Durustluk_Beyani_VPAA_.pdf

5 Erişim Linki: https://www.tedu.edu.tr/sites/default/files/docs/2019-ogrenciler_icin_akademik_durustluk_belgesi.pdf

6 Erişim Linki: <http://www.library.itu.edu.tr/hakkimizda/duyuru-sayfaları/akademik-durustluk-semineri>

7 Erişim Linki: <https://library.cu.edu.tr/haber-detay/90/akademik-durustluk-webinarlari-turnitin-ve-ithenticate>

Öğrenciler, yaptıkları akademik çalışmaların adil bir şekilde ve doğru olarak değerlendirilmesini isterler (McCabe ve Pavela, 2004). Akademik dürüstlük ilkeleri çerçevesinde yapılmadığı bilinen bir ödev ile bu ilkeler çerçevesinde yapılmış bir ödevin eşit şartlar altında değerlendirilmesi eğer ki akranlar bu durumun farkında iseler, kurallara uygun çalışmalar yapan öğrencilerin çalışma azimlerini ve motivasyonlarını olumsuz yönde etkileyebilecektir. Bu sebeple kurumlar ve öğretim elemanları öğrencilere hangi tür fiillerden sonra ne tür yaptırımlarla karşılaşabileceklerini anlatmalı ve takip etmelidirler. Öğrencilerin usulüne uygun olmayan davranışlar sergilediklerinde dersten kalma, okuldan uzaklaştırma veya okulla ilişkisinin kesileceği gibi hangi cezai yaptırımla karşılaşacaklarını bilmeleri gerekmektedir. Boehm, Justice ve Weeks (2009), akademik dürüstlüğü artırmaya yönelik olarak gerçekleştirilecek bir uygulama olarak öğrencilerin transkriptlerine akademik dürüstlük ihlali ile ilgili disiplin hatası anlamına gelecek “XF” ibaresinin eklenmesini önermişlerdir. Bu durumlara karşıt örnek olarak eğer öğrenciler akademik dürüstlük kültürü içerisinde hareket ediyorsa bu tür iyi örneklerin paylaşılması ve ödüllendirilmesi, hem iyi öğrencilerin desteklenerek bu konuda davranışlarını sürdürmelerine hem de diğer öğrencilerin bu konuda daha fazla hassasiyet göstermelerine vesile olacaktır.

Akademik Dürüstlük Hakkında Eğitimler Verme

Birçok öğrenci eğitim-öğretim süreçlerinde yaptıkları uygun olmayan davranışları usulsüzlük olarak görmemektedir (Odabaşı vd., 2007). Bu sebeple kurumlar, öğrencilerine hem onları bilinçlendirmek hem de özgün çalışmalar yapmaları için ihtiyaç duyacakları her türlü beceriyi geliştirmelerine imkân sağlayacak eğitimler verebilirler. Akademik dürüstlük eğitim programlarının, öğrenci tutumları üzerinde olumlu bir etkiye sahip olabileceği ve akademik dürüstlük ihlallerini azaltabileceği bilinmektedir (Sefcik, Striepe ve Yorke, 2019). Bu eğitimlerin ana amacı öğrencilerin etik gelişimlerine yönelik bir altyapı oluşturmak olmalıdır (McCabe ve Pavela, 2004). Bu eğitimler akademik dönemler içerisinde zorunlu ders veya oryantasyon eğitimi olarak verilebilir. Öğretim elemanlarının kitap, makale, yayınlar, web siteleri gibi kaynaklardan alınan bilgilerin nasıl kullanılması gerektiğini, orijinal yayınlara mutlaka yer vermenin önemini öğrencilere anlatması önem arz etmektedir (Heberling, 2002; Boehm, Justice ve Weeks, 2009; Watson ve Sottile, 2010). Eğitimciler aynı zamanda hangi durumların intihal teşkil edip etmediğini tüm detaylarıyla anlamalı ve anlatmalıdırlar (Baron ve Crooks, 2005). Roberts ve Hai-Jew (2009) akademik usulsüzlüğün etik açıdan risklerinin anlatılması ve öğrencilerin akademik bağlamda kendi etik karar verme stratejilerini belirlemeleri amacıyla beş haftalık bir ders müfredatı ge-

liştirmiştir. Bu müfredattaki konular ğrenci gelişimi, akademik dürüstlük, güven verme, etik yaklaşımlar ve kararlar ve geleceğe yeniden odaklanmak başlıklarından oluşmuştur.

Öğrencilerin, akademik dürüstlüğü eğitim süreci içerisinde sadece bir gereklilik olarak görmelerinden ziyade bu kavramın uzun vadede kendilerine fayda sağlayacak olumlu alışkanlıklar ve değerler kazandıracakını da anlamaları önemlidir. Watson ve Sottile (2010) eğitime başlayan her öğrencinin etik ve ahlaki açıdan gelişmeleri için mutlaka bu dersleri alıp tamamlamaları gerektiğini savunmaktadır. Bu sebeple öğrencileri, ister örgün ğretim ister uzaktan ğretim isterse de açık öğretimde okuyor olsun akademik bütünlük çerçevesinde bu eğitimlere dhil etmek gereklidir (Deranek ve Parnter, 2015). Lytle (2012) alışmasında öğrenciler kadar ğretim elemanlarına da intihâl gibi akademik dürüstlük konularında eğitim verilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Öğrenciyi Yakından İzleme

Kurumlar proje, dev gibi faaliyetlerinin değerlendirilmesi, sınavlarda kopyanın engellenmesi, intihli oluşturan durumların anlatılabilmesi için öğrencileri yakından izleyerek yakın temas kurabilirler. Bu sayede etkileşim gerektiren bu eğitim ğretim faaliyetlerinde istenen doğru ve dürüst yaklaşımların ğretim elemanlarından öğrencilere aktarılması sağlanmış olacaktır. Etkili iletişim, kopya çekme isteğini veya girişimini azaltarak akademik dürüstlüğü teşvik etme noktasında önemli bir rol oynayacaktır (Adkins, Kenkel ve Lim, 2005; Grijalva, Kerkvliet ve Nowell, 2006; Boehm, Justice ve Weeks, 2009). Bu tür izlemeler, akademik dürüstlük değerlerinin kazandırılması konusunda eğitim almış dahi olsa öğrencilerin bunu uygulama noktasında varsa hatalı durumlarının ortaya çıkarılmasında büyük rol oynayacaktır. Öğretim elemanı, yakından izlenen bir öğrencinin kapasitesi, yazma stili, kullandığı rutin kelimeler gibi karakteristik özelliklerine aşına olduğunda, ğretim elemanının şüpheli bir durumu saptama yeteneği de gelişmiş olacaktır (Baron ve Crooks, 2005).

Öğrenci Destek Hizmetleri

Uzaktan eğitim öğrencilerine akademik danışmanlık gibi destek hizmetleri sağlamak, kopya çekme gibi davranışların ortaya çıkmasında azaltıcı bir etki gösterebilir. Öğrencilerin başarılı olmaları adına gerekli kaynaklar sağlandığıında akademik dürüstlüğü etkileyecek olumsuz davranışların da önüne geçilmesi sağlanabilir. Ayrıca uzaktan eğitimde etkileşim stratejilerini iyi kullanan ğretim elemanları sayesinde, öğrencilerin dışarıdan yardım alma isteği de azalacaktır (Gibbons, Mize ve Rogers, 2002).

Akademik Onur Kuralları

Sınavlarda öğrencilerin uyması gereken bir dizi ilke ve kurallar bütünü olarak tanımlanabilecek olan akademik onur kuralları (honor code-onur kodu) ile öğrenciler akademik dürüstlüğün korunması adına kurallara uyduğunu ve herhangi bir kural ihlâlini de bildirmeyi taahhüt etmiş olurlar. Amerika’da yükseköğretimde artan akademik usulsüzlük olayları ile karşı karşıya kalan birçok kurum, bu hareketi durdurmak için akademik onur kurallarını uygulamaya koymuştur (Dufresne, 2004). Akademik onur kurallarını ortaya koymaktaki amaç kopya çekme, intihal ya da akademik dürüstlüğü etkileyecek davranış biçimleri için caydırıcı olabilmesidir (Boehm, Justice ve Weeks, 2009). Akademik onur kurallarının öğrencilerin akademik ortamlarda kopya çekme davranışlarını azaltmada etkili olduğu kanıtlanmıştır (Kidwell, 2001; McCabe, Butterfield ve Trevino, 2003; Baron ve Crooks, 2005). Ancak burada önem verilmesi ve üzerinde düşünülmesi gereken nokta, bu kuralların hizmet etmesi düşünülen topluluk tarafından ne derece benimsendiği ve aksi durumlarda uygulanması gereken cezai yaptırımların ne derece uygulanabildiğidir. Adkins, Kenkel ve Lim (2005), akademik onur kurallarına sahip okulların bile akademik usulsüzlükle karşı karşıya kalabileceklerini ifade etmiştir.

Uzaktan Eğitimde Akademik Dürüstlük Neden Önemlidir?

Covid-19 sebebiyle diğer eğitim kademeleri gibi yükseköğretim kurumları da salgının bulaşma riskini en aza indirmek için eğitime uzaktan eğitim sistemi ile devam etme kararı almıştır. Acil uzaktan eğitim sistemine geçiş, birçok zorlukla birlikte akademik dürüstlük ile ilgili sorunları da beraberinde getirmiştir. Gerekli tedbirler ile salgın kontrol altına alınmış olsa bile daha önce uzaktan eğitimi pandemi öncesinde hiç deneyimlememiş olan kurumlar/öğretim elemanları artık bu eğitim sistemini kullanacaklardır. Bu noktadan hareketle eğitim kurumlarının bu süreçte akademik dürüstlüğü sağlaması konusu da üzerinde önemle durulması gereken bir konu haline gelmiştir (Sabrina, Azad, Sohail ve Thakur, 2022).

Çevrimiçi öğrenmenin birçok avantajına rağmen, bu tür yapılan eğitimlerde akademik usulsüzlüğün yaygın olması konusu, eğitim kurumlarında endişeye neden olmaktadır (Adkins, Kenkel ve Lim, 2005; Chiang, Zhu ve Yu, 2022). Çevrimiçi ortamlarda akademik dürüstlüğe uymayan davranışlar için “e-usulsüzlük” terimi kullanılmaktadır. E-usulsüzlük olarak değerlendirilen davranışlar; başkasının kimliğine bürünme, soruların internete sızması, soruların internette aranması, sınavlarda başkalarıyla iletişim kurma, yanıtların satın alınması, başka kişilerin bilgisayarlarına/sabit disk sürücülerine

erişim gibi durumları içermektedir (Holden, Norris ve Kuhlmeier, 2021). Ayrıca, e-usulsüzlük davranışlarının artması öğrencilerin önceden yazılmış olan ödevleri satın almalarına olanak tanıyan “Dijital Kâğıt Fabrikalarının” büyümesini de kolaylaştırmıştır (Heberling, 2002). Bu tür sitelerin hem geleneksel hem de çevrimiçi eğitimde sorun olarak görüldüğünü belirtmekte fayda vardır. Stephens, Young ve Calabrese (2007), dijital teknolojilerin akademik usulsüzlük sorununa neden olmasa da, bu soruna ortam hazırladığını ve muhtemelen bu durumun giderek daha da artacağını savunmuştur.

Öğrenciler ister geleneksel yüz yüze eğitimde isterse uzaktan eğitim sistemi aracılığıyla eğitim alsınlar, öğrencilerin öğretim türü fark etmeksizin akademik dürüstlük kavramının aynı derecede benimsenmesi gerekir. Geleneksel eğitimde, öğrenciler sınıflarda ve dersliklerde bulunur ve öğretim elemanları tarafından düzenli olarak gözlemlenir (King, Guyette Jr ve Piotrowski (2009). Bu gözlemlene, öğrencilerin dürüst olmakla yükümlü olduğu bir ortam yaratır ve çalışma koşullarının denetimini kolaylaştırabilir. Ancak, geleneksel eğitim ve uzaktan eğitimin işleyiş yapıları farklı olduğundan, akademik dürüstlüğün uygulanması ve denetimi de farklı olacaktır. Uzaktan eğitim sistemlerinde akademik dürüstlük, aynı etik değerler çerçevesinde geçerli olan ve öğrencilerin ödevlerini, projelerini aynı geleneksel eğitimdeki gibi kendi çabalarıyla yapmalarını esas alan bir kavramdır. Uzaktan eğitim, bu kavramın uygulanması açısından farklı bir mekanizma gerektirebilir. Öğrencilerin, evlerinde veya başka bir mekânda çalışırken, üst denetim mekanizmaları tarafından kontrol edilmeleri sınırlı olabilir. Çevrimiçi sınıflarda öğrenciler ve öğretim elemanları doğrudan etkileşime girmediği için (Gibbons, Mize ve Rogers, 2002), kopya çekme davranışının geleneksel bir sınıf ortamında gözlemlenenenden daha fazla olacağı düşünülmektedir (Adkins, Kenkel ve Lim, 2005; Stuber-McEwen, Wiseley ve Hoggatt, 2009; McGee, 2013; Chiang, Zhu ve Yu, 2022; Sabrina, Azad, Sohail ve Thakur, 2022). Bu nedenle, uzaktan eğitim sırasında öğrencilerin okulda bulunmamaları sebebiyle fiziksel gözetim eksikliğinden dolayı dürüst olmayan davranışlarda bulunma olasılıkları daha fazla olabilecektir. Gibbons, Mize ve Rogers (2002)’a göre yoğun bir yaşam şekli nedeniyle çevrimiçi eğitim almayı tercih eden bir öğrenci çok sayıdaki ödevin üstesinden gelebilmek için de uygun olmayan yöntemlerle bu süreci yürütmek zorunda kalabilecektir. Peterson (2019), bir eğitimle göz göze gelmek zorunda kalmayan öğrencinin, kopya çekme konusunda daha az suçluluk hissedeceğini ifade etmiştir. Bu durumun aksine Olt (2002), uzaktan eğitimdeki öğrencilerin birbirlerinden fiziksel olarak uzakta olmaları sebebiyle daha az kopya çekebilecekleri görüşündedir.

Çevrimiçi derslerde planlı kopya çekme (daha önceden hazırlık yapılmış), panik kopya çekmeye (sınav anında hazırlıksız olarak aniden gelişen) göre daha büyük bir tehdit oluşturabilir. Panik kopya çekme daha çok geleneksel sınıflarda karşılaşılan bir durumdur (Stuber-McEwen, Wiseley ve Hoggatt, 2009). Çevrimiçi olarak okuyan öğrencilerin birbirlerinden farklı coğrafyalarda bulunmaları ve birbirleriyle tanışmıyor olmaları sebebiyle panik kopya çekmeye yol açacak koşulların daha sınırlı olduğu söylenebilir (Grijalva, Kerkvliet ve Nowell, 2006). King, Guyette Jr ve Piotrowski (2009), çevrimiçi eğitimde akademik usulsüzlük eğiliminin büyük ölçüde eğitimcilerin gözetim eksikliğinden kaynaklandığını ileri sürmektedir.

Uzaktan Eğitimde Ölçme Değerlendirme Konusundaki Riskler

Teknolojideki ilerlemeler, öğrencilerin uygunsuz ve etik olmayan davranışları konusunda hem öğretim elemanlarında endişe uyandırmış hem de bu konuların incelenmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır (Odabaşı vd., 2007; King, Guyette Jr ve Piotrowski, 2009). Bir ders ister geleneksel yöntemle isterse çevrimiçi olsun, teknolojinin yazılımsal veya donanımsal olarak öğrencilerin kopya çekmesi için çeşitli kolaylaştırıcı yollar sağladığı bilinmektedir (Adkins, Kenkel ve Lim, 2005). Odabaşı vd. (2007), akademik usulsüzlüğe neden olan cihazları hesap makineleri, mobil telefonlar, çağrı cihazları, mobil teknolojiler olarak sıralarken, internet ortamında ise hazır ödev siteleri, ödev yaptırma siteleri, forum siteleri ve bloglar olarak sınıflandırmıştır. Kopya çekmek fiili artık sadece cevapların kopyalanması durumunu aşmış, öğrencilerin ödevlerini çevrimiçi olarak satın aldığı ya da çevrimiçi makalelerden kesip yapıştırabildiği bir ödev yapma şekline evrilmiştir (Peterson, 2019).

Çevrimiçi ortamda kopya çekme ve intihâlin geleneksel bir sınıf ortamına oranla daha büyük bir sorun olduğu varsayılmaktadır. Geleneksel sınıflarda kopya genellikle sınıfın içiyle sınırlıyken, çevrimiçi derslerde durum çok daha farklıdır (Adkins, Kenkel ve Lim, 2005). McGee (2013), öğrencilerin çevrimiçi öğrenmede, sınavlar esnasında fiziksel olarak bir arada olup sınavları birlikte yapabileceklerini belirtmektedir. Lytle (2012), çalışmasında çevrimiçi olarak yapılan sınavlarda öğrencilerin bir mekânda birlikte sınava girdiklerini ya da başarılı olan bir öğrencinin sınava daha önce girdiğini, diğer öğrencilerin ise sınavlara ilk giren öğrenciden doğru yanıtları aldıktan sonra girdiğini belirtmiştir. Bu türdeki kopya girişimleri için fiziksel olarak aynı mekânda bulunma zorunluluğu bulunmamaktadır. Rowe (2004) bu durumla ilişkili olarak çevrimiçi değerlendirmelerle ilgili bir diğer sorunun, tüm öğrencilerin sınavlarını aynı anda almalarını sağlamanın zor olması olduğunu ifade etmektedir. Sınavlarda eğer çoktan seçmeli testler kullanılacaksa, sınav süre-

lerinin kısa tutulması, cevapların tüm öğrencilerin sınavları bittikten sonra açıklanması ve/veya önceki soruya geri dönüş izninin olmaması gibi ayarlamalar yapmak kopya ihtimalini azaltacak önlemler olarak düşünülebilir.

Çevrimiçi ölçme ve değerlendirmeye yönelik kullanılan platformlarda birçok güvenlik riskinin bulunduğunu söylemek mümkündür. Öğrenciler sahip oldukları yazılımsal bilgiler ile kullandıkları öğrenme yönetim sistemlerindeki “sınav tekrar talebi” uygulamalarında yazılımsal güvenlik açıklarını yakalayıp ona göre akademik dürüstlüğe uygun olmayan davranışlar içerisine girebilirler. Örneğin bu sistemler üzerinden yapılan sınavlar esnasında internet bağlantılarını bilinçli olarak kesen öğrenciler bu yaşanan durum neticesinde sınava tekrar başlamak istediklerini sınav ekibine talep olarak iletebilirler (Rowe, 2004). Normal şartlarda bu talep, olağan dışı nedenlerle internet bağlantısının, öğrencinin elinde olmadan kesilmesi halinde kurum tarafından bir önlem olarak değerlendirilmektedir. Ancak bilinçli yapılan kesintinin akademik usulsüzlük olduğu gayet açıktır. Öğrenciler sınav tekrar taleplerinin değerlendirilmesi işlemlerinin yapılması sırasında, sınavlarda görmüş oldukları soruların yanıtlarını bulacak zamanı kendilerine yaratmış olacaklar ve yeniden sınava girip cevaplarını buldukları sorulara doğru yanıt verebileceklerdir. Öğrenme yönetim sistemleri logları öğrencilerin kaçınıcı soruya kadar geldiğini ve tüm soruları görüp görmediğini tutmaktadır. Bu noktada sınav ekibi öğrencinin kayıtlarını takip ederek talebini olumsuz olarak da değerlendirebilmektedir. Öğrenci bu noktada risk almış olacaktır. Rowe, bu sistemlerde ayrıca, öğretim elemanlarının sistem yazılım şifrelerinin casus yazılımlar aracılığıyla elde edilerek soruların çalınması, soruların cevaplarına erişim, diğer öğrencilerin ödevlerine erişim, notların değiştirilmesi, öğretim elemanının bilgisayarına erişim gibi adli suçların da gerçekleşebileceğini önemle vurgulamaktadır. Bu sebeple sistem sağlayıcıların, bu tür güvenlik açıklarını düzenli olarak kontrol edip, sistem güvenliğini en yüksek seviyede tutmaları gerekmektedir.

Uzaktan eğitimde akademik dürüstlük kavramının ne olduğunun öğrencilere iyi anlatılması ve bu öğrencilerin dürüstlüğe uyma konusunda daha fazla sorumluluk bilincine sahip olması gerekir. Çevrimiçi ortamların geleneksel ortamlara kıyasla öğrencinin kopya çekmesine daha fazla zemin hazırladığı açıktır. Bundan sonraki bölümde uzaktan eğitimde akademik dürüstlüğü teşvik etmek için neler yapılabileceği konularında bir takım önerilere yer verilmiştir.

Uzaktan Eğitimde Akademik Dürüstlüğü Teşvik Etmeye Yönelik Yenilikçi Yaklaşımlar

Akademik dürüstlüğü sağlamak geleneksel öğretimde zorken bu durum çevrimiçi eğitimlerde daha da zorlaşmaktadır (McGee, 2013). Uzaktan eğitim öğrencileri eğitim kurumlarından izole bir şekilde eğitim aldıkları için kendilerini ispatlamak ve akranlarının gerisinde kalmamak için akademik bağlamda dürüst olmayan davranışlar sergileyebilirler. Ayrıca uzaktan eğitimde bilgi ve iletişim teknolojilerinin, çevrimiçi araçların kullanımı ve çevrimiçi iş birliği ortamlarının artması ile öğrencilerde kopya davranışları artış gösterebilir. Teknolojinin hem kopya çekilmesine daha fazla sebep olduğu (Heberling, 2002; Akbulut vd., 2008; Watson ve Sottile, 2010; Şendağ, Duran ve Fraser, 2012; Chiang, Zhu ve Yu, 2022) hem de kopya çeken kişileri yakalamaya vesile olan taraflarının olduğunu söylemek mümkündür (Roberts ve Hai-Jew, 2009). Teknolojik gelişmelerin akademik dürüstlüğü olumsuz şekillerde etkilediği düşünüldüğünde eğitim kurumlarının (Deranek ve Parnter, 2015) ve öğretim elemanlarının (Chiang, Zhu ve Yu, 2022) bu durumu önlemek için bakış açılarını genişletecek şekilde yeni tedbirler alması ve yenilikçi yaklaşımlar sunması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bölümün bundan sonraki kısımlarında detaylı olarak bu konulara değinilecektir.

İntihal Yazılımları

Üniversitede okuyan öğrencilerin geçmiş yıllara göre kopya çekme konusunda farklı fikre sahip oldukları söylenebilir. İnternette alınan bilgilerin kamuya açık bilgi olması sebebiyle öğrenciler bu bilgileri kaynak vermeden kullanabileceğini düşünür. Bu durumun gerçekleşmesi halinde de akademik dürüstlüğü ihlâl ettiğini düşünmez (Scanlon, 2003; Peterson, 2019). Akademik dürüstlüğü ciddi derecede ihlâl edilmesine sebep olan intihal kavramı, başka birinin çalışmasını bireylerin kendi çalışmaları gibi sunması fiilini ifade eder. Bu tür usulsüz davranışların var olup olmadığı intihal yazılımları ile belirlenmektedir. İntihal yazılımları, yapılan çalışmalarda var olan metinleri mevcut olan makale, kitap, dergi, web sitesi gibi veri tabanlarını tarayıp karşılaştırarak benzerlikleri ve benzerlik oranını ortaya çıkarmaktadır (Holden, Norris ve Kuhlmeier 2021). Böylece akademik olarak yapılan usulsüzlükler hızlı ve kolay bir şekilde tespit edilebilmektedir. Çevrimiçi ortamlarda intihâl yapılan çalışmanın belirlenmesindeki en büyük avantaj, neredeyse tüm ödevlerin elektronik olarak, öğrenme yönetim sistemi yazılımı veya e-posta yoluyla sunulmasıdır (Baron ve Crooks, 2005). Heberling (2002), çevrimiçi kopya tespitinin geleneksel bir sınıfa göre daha kolay olmasını, çevrimiçi ortamda ödevlerin elektronik ortamda teslim ediliyor olmasına bağlamıştır. Heberling, bir öğretim elemanının kendisine elektronik olarak teslim edilen

ödev dosyası ile ilgili olarak, bir sayfanın üst köşesinde yazılı olan bir internet sitesinin adresini görmesi üzerine ödevi bahsi geçen web sitesinden alıp teslim eden öğrenciye, bu durumun tekrarlanması halinde programla ilişığının kesileceğini söylediğini örneği vermiştir. Aynı durumun geleneksel eğitimde gerçekleşmesinde basılı halini gören öğrencinin bu hatayı telafi edebileceğini belirtmiştir.

Öğretim elemanları verdikleri ödev ve projelerin özgün olup olmadığına karar verebilmek için intihâl yazılımları kullanmaktadır. Dupli Checker, Grammarly, ScanMyEssay ve WCopyfind gibi ücretsiz intihal yazılımlarının yanı sıra Turnitin, Plagscan, Ithenticate gibi akademik kurum çalışanlarının yararlandığı sistemler de mevcuttur (Stephens, Young ve Calabrese, 2007; McGee, 2013; Sabrina, Azad, Sohail ve Thakur, 2022). Ödev veya proje tesliminde intihal yazılımının kullanılacağını ve bu yazılımdan çıkan sonuç raporunun sınıfla paylaşılacağını bilen bir öğrencinin sunacağı çalışmalarda, daha doğru alıntılama yapacağı ve daha dürüst bir yaklaşım sergileyeceği söylenebilir. Öğretim elemanları müfredatlarında akademik dürüstlüğe dair örnek teşkil etmesi ve öğrencilerde bir değişim yaratması için somut anlatımlara yer verebilir (Gibbons, Mize ve Rogers, 2002; Adkins, Kenkel ve Lim, 2005; Gibson, Blackwell, Greenwood, Mobley ve Blackwell, 2006). Öğretim elemanları, intihal raporu sonrasında akademik dürüstlüğe zarar verecek bir sonuçla karşılaşırsa öğrencilere bu durumu izah ederek ödev veya projenin yeniden yazılmasını isteyebilir. Bu şekilde öğrencilerin, kendilerini ilgilendiren bir tartışmanın parçası olduklarında, kendilerinden beklenen davranışları benimseme olasılıklarının daha yüksek olacağı söylenebilir (McGee, 2013).

Öğrenciler ödevlerini çevrimiçi kaynaklardan kesip yapıştırarak hazırladıkları zaman bilgilerin yorumlanması, kaynakların gösterimi gibi adımları es geçmektedir. Bu kes-yapıştır teknolojisinin kopya çekmeyi kolaylaştırdığı ve öğrencileri tembelleştirdiği bilinmektedir (Heberling, 2002). Bu yöntemlerle yapılmış bir çalışmanın parça parça alınmış ve organize edilmeden sunulmuş olduğunu da söylemek mümkündür (Gibson, Blackwell, Greenwood, Mobley ve Blackwell, 2006). Bu şekilde kolay yöntemlerle yapılmış olan ödevlerin kaynaklarına ait bilgilerin, intihal yazılımlarına gerek kalmadan, sadece arama motoru aracılığıyla tespit edilmesi de oldukça kolaydır. Tırnak içine alınarak cümlelerin aratılması ile yapılan arama işlemi sayesinde tam eşleşen metinler arama motorunda çıkmaktadır (Heberling, 2002).

İntihâli yalnızca benzer metinlerin kopyalanması ve bunun yazılımlar sayesinde kolayca ortaya çıkarılması olarak düşünmemek gerekir. İntihâl bazen bunun ötesine geçebilir. Benzerliklerin bulunmadığı durumlarda intihâlin

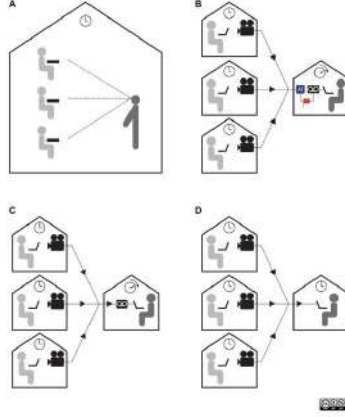
olmadığı düşüncesi geçerli olmayabilir. Alıntı yapılan kaynaktaki bilgiyi oldukça farklı şekillerde yeniden formüle ederek ifade etmek gibi durumları, intihal yazılımları saptamayacaktır (Waghid ve Davids, 2019). Gelecekte, benzerlik denetleyecek yazılımların intihali tespit etmek için sadece kelimelere değil anlambilime (semantik) de bakma yeteneğine sahip olması gerekmektedir (Sabrina, Azad, Sohail ve Thakur, 2022).

Çevrimiçi Gözetmenlik

Pandeminin de etkisi ile uzaktan eğitime verilen önem artmış ve çevrimiçi verilen derslerde akademik dürüstlüğün sağlanması, eğitim kurumlarını zorlayıcı bir süreç haline gelmiştir (Nguyen, Keuseman ve Humston, 2020; Chiang, Zhu ve Yu, 2022). Alınacak önlemler içerisinde en çok önem verilecek konulardan birisi çevrimiçi sınavlardaki gözetmenlik uygulamalarıdır. Geleneksel olarak yüz yüze yapılan sınavlardaki gözetmenin karşılığı, çevrimiçi sınavlar için çevrimiçi gözetmenlik uygulamasıdır (Sabrina, Azad, Sohail ve Thakur, 2022). Gözetimli çevrimiçi olarak yapılan bu uygulamalar, öğrencilerin izlenmesi için kullanılan araçlar ya da yazılımlardan oluşmaktadır. Öğrencinin özellikle süreli sınavlarda birden fazla tarayıcı penceresini aynı anda açmasına izin vermeyecek yazılımların kopya çekmeyi azalttığı kanıtlanmıştır (McGee, 2013). Herhangi bir kontrol mekanizması olmadan gözetimsiz olarak yapılan çevrimiçi sınavlarda öğrencilerin kimlik tespiti yapılamayacağı için akademik dürüstlüğü ihlâl edecek birçok usulsüz davranış gerçekleşebilecektir. Bu tür gözetimsiz sınavlarda bilinen en önemli sorun sınava giren kişinin kim olduğunun bilinmemesidir. Gözetimsiz çevrimiçi sınavlarda derse kaydolan öğrencinin değerlendirmeye girdiğini doğrulamanın ve yetkisiz yardım almasını engellemenin bir yolu yoktur (Adzima, 2020).

Şekil 1'de dört farklı türde yapılabilen çevrimiçi gözetimli sınav türleri yer almaktadır (Holden, Norris ve Kuhlmeier, 2021). Buna göre yüz yüze, video özetleme, video kayıtları ve çevrimiçi canlı gözetimli olarak sınavlar yapılabilmektedir.

Şekil 1. Gözetimli Sınavların 4 türü (A) Yüz yüze B) Video özetleme (Yapay Zeka Tabanlı) C) Video kayıtları D) Çevrimiçi canlı gözetim (Holden, Norris ve Kuhlmeier, 2021)).

Uzaktan eğitimde sınavlar geleneksel eğitimde yapıldığı gibi yüz yüze olacak şekilde yapılabilir. Öğrenci okuduğu kurumun bulunduğu yerdeki sınav merkezine ya da kurumun belirlediği bir sınav merkezine ve basılı sınav evraklarını alarak sınav görevlisi/görevlileri huzurunda sınava girer. Bu sınav türünde öğrenci aynı şekilde bir sınıfta kendisi için ayarlanmış bilgisayar ile de sınav olabilir. Bu yöntem, notların hesaplanmasında ve ilan edilmesinde gecikmelere neden olsa da notun öğrenci tarafından hak edilerek alınmasını sağlayacaktır (Baron ve Crooks, 2005). Bu sınav türü, çevrimiçi olarak sınavın yapılması neticesinde ortaya çıkabilecek tüm kopya fiillerini bertaraf edebilecek ve daha güvenli bir şekilde sınav yapılmasını sağlayacaktır. Ancak bu sınav türünde de geleneksel sınavlarda gerçekleşen kopya işlemlerinin ortaya çıkması muhtemeldir. Bu sebeple sınav görevlileri, öğrencilerin üzerinde kopya unsuru sayılabilecek tüm araç, gereç ve basılı kaynakları toplayarak sınavı daha güvenli hale getirmelidir. Aynı şekilde açık olan tüm iletişim cihazlarının kapalı olduğundan da emin olmalıdır. Şekil 1’de bahsedilen yüz yüze sınavlar haricindeki tüm sınav türleri bilgisayar ortamında video kayıtları aracılığıyla çevrimiçi yapılan sınavlardır.

Uzaktan eğitim daha düşük maliyetle öğrencilerin eğitim almalarına olanak tanır. Seyahat masraflarını da azaltan bu sistem, öğrencilerin evlerinden eğitim görmelerini sağlar (Shyles, 2002). Derslerin zaman ve mekân engeli olmadan işlendiği uzaktan eğitimde sınavlar çevrimiçi gözetimli olarak yapılabilir. Öğrenciler bu sınavlara internet alt yapısı olan herhangi bir yerden girebilirler (Milone, Cortese, Balestrieri ve Pittenger, 2017). Çevrimiçi gözetimli sınavlar öğrencilerin bulunduğu şehri terk etmek zorunda kalmadan,

sınavlarına katılmalarını sağlayacak bir seçenek sunar. Bu sınav uygulamasında sınava girecek tüm öğrencilerin bilgisayar ve kameralarını hazır bulundurması gerekmektedir. Baron ve Crooks (2005), web kameralarının uygun fiyatlı olduğunu ve sınavlar için ekstra güvenlik sağladığını belirtmiştir. Bu sınav türlerinde öğrenciler web kameraları aracılığıyla kayıt altına alınırlar. Şekil 1'de video özetleme olarak belirtilen bu sınav türlerinde öğrenciler tarafından bir usulsüzlük durumu oluştuğunda, yapay zekâ tabanlı yazılımlar bu durumların meydana geldiği zamanı gözetmenin daha sonra izleyebilmesi için işaretler (Holden, Norris ve Kuhlmeier, 2021). Bu sınav türünde bir sınav görevlisinin, sınavda eş zamanlı olarak öğrenciyi izlemesine gerek kalmaz. Sınavın tamamının kaydedildiği bu tür sınav sistemlerinde görevliler yalnızca akademik suistimal olaylarının gerçekleştiği zaman dilimlerini izlerler. Bu sınav türü sınav görevlilerinin gözetmenlik için harcadıkları saati azaltmaktadır. Bu tür sistemlerin tespit edemediği durumlar da gelişebilir. Atipik bir davranış meydana geldiğinde, sınavda gözetmenlik yapan canlı bir gözetmen bulunmadığı için kimsenin olaya anında müdahale şansı bulunmamaktadır (Holden, Norris ve Kuhlmeier, 2021).

Sınavlarda öğrencilerin kopya çektikleri anların değil tüm sınavın kayıt altına alınması durumu da söz konusudur. Video özetlemeye göre bu sistemde görevliler tüm sınavı izleyebilirler. Ancak bu sınav türünde tüm sınavların tek tek izlenmesi mümkün olmayabilir. Video özetleme sistemlerinde yapay zekâ temelli yazılımın sonuçlarına göre incelemeler yapılırken bu sınavlarda görevliler kendi izlemelerine güvenirlir. Video kayıtları ile yapılan sınavların izlenmemesi durumunda sınavlarda meydana gelen usulsüzlükler tespit edilemeyecektir (Holden, Norris ve Kuhlmeier, 2021).

Çevrimiçi gözetimli sınav türünün yüz yüze yapılan sınavla dışında en müdahale edilebilir olanı çevrimiçi canlı gözetimli sınavlardır. Canlı bir gözetmenin çevrimiçi bir sınav sırasında öğrencileri denetlemesine izin vermek için öğrenci web kamerası ve mikrofonu kullanılır (Wuthisatian, 2020). Öğrenciyi/öğrencileri denetleyen canlı bir gözetmen olsa bile kopya çekme davranışı fark edilmeyebilir (Holden, Norris ve Kuhlmeier, 2021). Yukarıda anlatılan sınav türlerinden yalnızca canlı bir gözetmenin bulunduğu sınavlarda zamanında ve doğrudan müdahale imkânı bulunmaktadır.

Alternatif Değerlendirme Yöntemleri

Çalışmalar uzaktan eğitimde yaratıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesini ve önemli öğrenme fırsatlarını destekleyen değerlendirme biçimlerinin kullanılması gerektiğini ortaya çıkarmıştır (McCabe ve Pavela, 2004; Rowe, 2004). Çevrimiçi olarak verilen sınavlar için en uygun ve en yaygın değerlendirme

dirme türleri makale/deneme, yazılı ödev, sınav/kısa sınav, sohbet/tartışma odalarına katılım, çevrimiçi tartışma, yansıtıcı günlükler, proje/simülasyon/vaka çalışması, sunum, saha çalışması, portföy hazırlama, akran değerlendirilmesi olarak önerilmektedir (McGee, 2013; Sabrina, Azad, Sohail ve Thakur, 2022). Çoktan seçmeli klasik testler yerine bu tür öğrencilerin kendi deneyimlerinden yola çıkarak hazırlayacakları değerlendirme yöntemlerinin kullanılmasının akademik suistimalleri azaltacağı düşünülmektedir (Baron ve Crooks, 2005; Stuber-McEwen, Wiseley ve Hoggatt, 2009). Sabrina, Azad, Sohail ve Thakur (2022), çevrimiçi değerlendirmelerde daha çok biçimlendirici (formatif) değerlendirmelerin yapılması gerektiğini belirtmiştir.

Watson ve Sottile (2010), doğru/yanlış gibi nesnel ölçümlerden ziyade bir konunun derinlemesine anlaşılmasını ve daha çok kişisel ifade içeren değerlendirilmelerin yapılması gerektiğini savunmaktadır. Eğer nesnel sınavlar yapılacaksa da bu sınavların final sonu üzerindeki etkisinin oransal olarak az olması gerektiğini vurgulamıştır. Çevrimiçi olarak verilen derslerde ödevlerin ya da değerlendirmelerin öğrencilerin kendileri tarafından yapıp yapılmadığının anlaşılması için sözlü sınav üzerine odaklanan çalışmalar da bulunmaktadır (McGee, 2013; Sabrina, Azad, Sohail ve Thakur, 2022). Değerlendirme yaptıktan sonra öğrencilere ödevleri hakkında geri bildirimler vermek öğrencilerin boş yere çalıştığını düşünmesini engelleyecek ve akademik dürüstlüklerini de artıracaktır (Gibbons, Mize ve Rogers, 2002). Değerlendirme süreçlerinde öğretim elemanlarının ödevleri ve değerlendirmeleri her dönem aynı şekilde sunmak yerine değişiklikler ve güncellemeler yapmaları da gerekmektedir (Baron ve Crooks, 2005). Öğretim elemanlarının çevrimiçi olarak verdikleri bir dersin içeriğine bağlı olarak en uygun yaklaşımı bulmaları ve akademik bütünlüğün sağlandığından emin olmaları önem arz etmektedir.

Kimlik Denetimi

Çevrimiçi değerlendirmeyle ilgili en ciddi sorunlardan bir tanesi öğrencinin aslında söylediği kişi olup olmadığının doğrulanmasıdır (Rowe, 2004). Kendini dersleri konusunda yetersiz olarak gören bir öğrenci sınavlarına girmesi için iyi bir öğrenciyi bulabilir. Özellikle pandemi döneminde uzaktan eğitime hazırlıksız yakalanan eğitim kurumlarının, sınav yapmak için gözetimsiz çevrimiçi sınavları mecburi olarak kullanmak zorunda kalmaları bu tür kimlik denetimi ile ilgili sorunların ortaya çıkmasına bir sebep olarak düşünülebilir. Pandemi öncesinde dersler ister uzaktan eğitim ile isterse kampüs ortamında çevrimiçi olarak alınıyor olsun bu tür sınavların yüz yüze yapıldığı söylenebilir. Ancak pandemi nedeniyle sınavların da dersler gibi çevrimiçi ortamlarda gözetimli ya da gözetimsiz olarak yapıldığı bir gerçek-

tir. Çevrimiçi gözetimsiz sınavlarda, sınav sistemine giren ve yanıtlayan kişinin öğrencinin kendisi olduğu anlamına gelmediği herkes tarafından tahmin edilebilir bir gerçektir.

Sorgulama ve güvenlik sorunları, sınava giren kişinin kimliğinin doğrulanması için kullanılan en basit yöntemlerden biridir. Öğrencinin kişisel bilgileri ile doğrulama yapması 'bilgiye dayalı kimlik doğrulama' yöntemi olarak adlandırılır (Ullah, Xiao, Lilley ve Barker, 2012). Öğrenciye geçmişteki ev adresleri, okudukları okullar, annelerinin kızlık soyadları gibi sorular sorulabilir. Bu yöntem sadece öğrencinin sınava girişinde kimlik tespiti için kullanılır. Bu bilgiler paylaşılarak öğrenciler de birbirlerinin yerine sınavlara girebilirler. Bu sebeple sadece bu yöntemin kullanılması sınav güvenliği için yeterli gelmeyebilir (Holden, Norris ve Kuhlmeier, 2021).

Biyometrik Denetim

Çevrimiçi sınavlarda akademik dürüstlüğü sağlamanın en önemli faktörlerinden biri, sınav başlamadan önce yapılan denetimlerdir. Parmak izi, imza, yüz tanıma, iris tarama veya ses tanıma gibi yüksek teknoloji kullanımı gerektiren biyometrik denetlemeler, çevrimiçi sınavlara girerken bir öğrencinin kimliğini doğrulamak için kullanılabilir (Shyles, 2002; Peterson, 2019; Holden, Norris ve Kuhlmeier, 2021; Sabrina, Azad, Sohail ve Thakur, 2022). Rabuzin, Baca ve Sajko (2006), çevrimiçi öğrenmede kullanıcı doğrulamaları için biyometri kullanımının önemini vurgulamaktadır. Shyles (2002), bu teknolojilerin doğru kullanımında sınavlarda öğrenci tanımlamalarında yüksek bir güvence sunabileceğini vurgulamıştır. Ancak bu özel kişisel kimlik verilerinin güvende ve şifrelenerek saklanması gerektiğini özellikle belirtmiştir. Bu tür özel bilgilerin tutulduğu uygulamalarda, ilgili politikaların incelenerek işlemler yapılması önemlidir.

Çevrimiçi İşbirlikli Öğrenme Ortamı

Uzaktan eğitimde öğrencilerin işbirlikli öğrenme ortamlarında bir proje ya da ödev için bir arada çalışmaları akademik dürüstlüğü sağlanmasında önemli bir unsurdur. Burada kullanılacak akran değerlendirme, grup değerlendirme gibi sistemler de akademik dürüstlüğü teşvik edilmesinde kullanılabilir. Rowe (2004) grup projelerinin öğrencilerin birbirlerini izlemeleri ve takip etmeleri sebebiyle kopya çekmeyi azaltacağını ifade etmiştir. Çevrimiçi ortamlardaki öğrenci-öğretim elemanı etkileşiminin yanı sıra öğrenci-öğrenci etkileşiminin de teşvik edilmesi, kopya çekme konusunda caydırıcılık sağlayacaktır (Baron ve Crooks, 2005). Aynı zamanda iyi desteklenen işbirlikli ortamlarda öğrenciler ders politikalarına bağlılığa teşvik

edilecek ve bu durum akademik dürüstlüğü de arttıracaktır (Gibbons, Mize ve Rogers, 2002).

Akademik Personel/Danışman Desteği

Eğitim kurumlarındaki öğrencilere yönelik olarak işe koşulan akademik personel/danışman desteği, akademik bütünlüğün desteklenmesine ve korunmasına yardımcı olabilecek başka bir yaklaşımdır (Baron ve Crooks, 2005). Yükseköğretim kurumlarında her öğrencinin bir danışmanı olması sebebiyle bu danışmanlar, danışan uzaktan eğitim öğrencilerine akademik dürüstlük konularında bilgilendirme toplantıları düzenleyerek onları bilinçlendirebilecektir.

Genişletilmiş Soru Havuzu

Uzaktan eğitimde genişletilmiş soru havuzlarının kullanılması ile sınavlarda akademik usulsüzlüğe neden olacak davranışlar azaltılabilir (Rowe, 2004). Soru sayının artırılması sonucunda öğrencilerin sınavlardaki işbirliği azalacak ve her öğrenci diğer arkadaşlarından benzersiz olarak cevaplayacağı kendi sınav soruları ile ilgilenmek zorunda kalacaktır. Her öğrenci özgün soru setiyle karşılaştığı zaman soruların veya cevapların paylaşılması oranı düşecektir. Akademik dürüstlüğü artıracak bu yöntemde dikkat edilmesi gereken nokta öğrencilere gelen farklı soruların zorluk derecesinin doğru ayarlanması gerektiğidir.

Çevrimiçi Akademik Onur Kuralları

Geleneksel eğitimde olduğu gibi çevrimiçi eğitimde de öğrencilerin bir derse başlamadan kabul edip imzaladıkları akademik onur kuralları geliştirmek, akademik dürüstlüğün önemini vurgulamaya yardımcı olabilir (Rowe, 2004). Araştırmalar onur kuralları olan okullarda, onur kuralları bulunmayan okullara kıyasla daha az kopya çekildiğini ortaya koymaktadır (Gibson, Blackwell, Greenwood, Mobley ve Blackwell, 2006; Roberts ve Hai-Jew, 2009). Ancak şu da unutulmamalıdır ki; onur kuralları sihirli değnek değildir ve bu yöntem diğer kontrol mekanizmaları ile desteklenerek birlikte kullanılmalıdır.

Dijital Rozet

Dijital rozetler, çevrimiçi eğitim faaliyetleri ve deneyimleri için yeni olanaklar sağlar. Dijital rozetler, puanlar ve liderlik tablolarıyla birlikte kullanıldığında, öğrencilerin kendileriyle veya başkalarıyla rekabet etmelerine ve bir hedefi gerçekleştirmeye yönelik bir oyunlaştırma öğesi haline gelebilir. Dijital bir rozet elde etmek veya almak, çevrimiçi etkileşimlere katılmak, per-

formans ölçütlerine ulaşmak ve değerlendirmelere yanıt vermek gibi çeşitli şekillerde gerçekleşebilir. (Gibson, Ostashewski, Flintoff, Grant ve Knight, 2015).

Abramovich (2016) dijital yapıları nedeniyle rozetlerin çevrimiçi eğitimle uyumlu olduğunu ve biçimlendirici bir değerlendirme yöntemi olarak kullanılan dijital rozetler ile kazanılan rozet sayısının öğrencilerin derse karşı olumlu tutum sergilediklerini bildirmiştir. Abramovich, bazı MOOC geliştiricilerinin biçimlendirici ve özetleyici değerlendirmeler sağlamak için dijital rozetler kullandıklarını ifade etmiştir. Dijital rozet olarak adlandırılan elektronik temsiller öğrencilerin kazandıkları başarıların bir göstergesi olarak kullanıldığında akademik dürüstlüğü destekleyecek bir yaklaşım olacaktır. Ancak doğru denetimlerin yapılmadığı herkes tarafından kolaylıkla oluşturulabilecek bu dijital sistemlerin de hileli bir işlem sunmaması için gerekli tedbirlerin alınması gereklidir.

Uzaktan Eğitimde Akademik Dürüstlük Üzerine Örnek Araştırmalar

Uzaktan eğitimde akademik dürüstlük veya akademik usulsüzlük üzerine yapılmış çok sayıda çalışmaya rastlamak mümkündür. Çalışmalar genellikle; geleneksel sınıflar ve çevrimiçi sınıflarda akademik usulsüzlüğün gerçekleşme durumlarının karşılaştırılması (Heberling, 2002; Grijalva, Kerkvliet, ve Nowell, 2006; Lanier, 2006; King, Guyette Jr ve Piotrowski, 2009; Stuber-McEwen, Wiseley ve Hoggatt, 2009; Watson ve Sottile, 2010; Peterson, 2019; Tsigaros ve Fesakis, 2021), akademik usulsüzlük üzerine sistematik çalışmalar (Chiang, Zhu ve Yu, 2022), çevrimiçi ortamlarda akademik dürüstlüğü teşvik edilmesi ve akademik usulsüzlükle nasıl mücadele edileceği (Gibbons, Mize ve Rogers, 2002; Olt, 2002; Rowe, 2004; Shariffuddin, Ibrahim, Shaaidi, Syukor ve Hussain, 2022), akademik usulsüzlük yapma nedenleri (Gerdeman, 2000; Akbulut vd., 2008; Holden, Norris ve Kuhlmeier, 2021) ve akademik dürüstlük üzerine gözetimli sınav karşılaştırmaları (Alvarez vd., 2022) konularına odaklanmıştır.

Akademik usulsüzlüğün geleneksel sınıflarda mı yoksa uzaktan eğitimde mi daha çok gerçekleştiği konusunda yapılan çalışmalar incelendiğinde geleneksel öğretimde daha fazla olduğunu bulan çalışmalar olduğu gibi (Heberling, 2002; Stuber-McEwen, Wiseley ve Hoggatt, 2009; Watson ve Sottile, 2010; Peterson, 2019), çevrimiçi derslerde daha çok kopya çekme davranışının gerçekleştiği sonucunu bulan çalışmalar da mevcuttur (Lanier, 2006; King, Guyette Jr ve Piotrowski, 2009). Akademik usulsüzlüğün her iki öğretim türünde de farklılaşmadığını gösteren çalışmalar da bulunmak-

tadır (Grijalva, Kerkvliet ve Nowell, 2006; Spaulding, 2009; Tsigaros ve Fesaklis, 2021). Gibbons, Mize ve Rogers (2002) akademik dürüstlüğün teşvik edilmesi için çevrimiçi derslerin tasarımına dikkat edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Çalışmalarda akademik usulsüzlükle nasıl mücadele edileceği konularında, akademik usulsüzlüğü engelleyici çevrimiçi değerlendirmelerin yapılması gerektiği ve bu duruma çözüm üreten politikaların belirlenerek ortaya konması hususu özellikle vurgulanmıştır (Olt, 2002; Chiang, Zhu ve Yu, 2022). Akademik usulsüzlüğün gerçekleşme nedenlerinin incelendiği çalışmalarda belirleyici faktörlerin; bireysel özelliklerde, akran grubu etkilerinde, eğitmen etkilerinde ve kurumsal politikalardan kaynaklandığı sonucunu ortaya çıkarmıştır (Gerdeman, 2000; Akbulut vd., 2008). Holden, Norris ve Kuhlmeier (2021) ise bu nedenlere ek olarak çevrimiçi ortamlarla ilgili durumları ve değerlendirmeye özgü faktörleri kopya nedeni olarak sıralamıştır.

Sonuç

Eğitim kurumları, her eğitim kademesi ve öğretim türü için öğrencilerin dürüstlük, güven, adalet, saygı ve sorumluluk gibi temel akademik ve ahlaki değerleri anlamaları için daha fazlasını yapmalıdır (Stephens, Young ve Calabrese, 2007). Öğrencilerin belirsiz politikalar, zayıf sınav güvenliği gibi sebeplerle akademik usulsüzlük eylemlerine girişmemesine dikkat edilmelidir (McCabe ve Pavela, 2004). Öğrenciler geleneksel sınıflarda veya çevrimiçi ortamlarda aldıkları derslerde akademik dürüstlük konularının mutlaka farkında olmalıdırlar. Çevrimiçi öğrenme kabul görmeye devam edecek ve daha çok insan tarafından kullanılacak ancak bu durumda akademik usulsüzlüğün artması da muhtemel olacaktır (Stuber-McEwen, Wiseley ve Hoggatt, 2009). Bu gerçekler ışığında kurumların ve yöneticilerin uzaktan eğitim, çevrimiçi öğrenme ile akademik dürüstlük konularını ele almaları bir zorunluluktur (Lanier, 2006). Çevrimiçi teknolojiler ile birleşen eğitimin, akademik dürüstlüğün artmasına katkı sunacak bir hale gelmesine olan inancı taşımak önemlidir (Chiang, Zhu ve Yu, 2022).

Uzaktan eğitimde akademik dürüstlükte esas olan kurumların, öğretim elemanlarının ve bireylerin bu konularda bilinçlendirilmesidir. Akademik usulsüzlüğü azaltacak ve bu bölümde anlatılan hem geleneksel hem de yenilikçi yaklaşımların titizlikle uygulanması gerekmektedir. Tek bir yöntemin yeterli gelmeyeceği, ders içeriğine göre birden fazla yöntemin birlikte kullanılması gerektiği unutulmamalıdır. Akademik usulsüzlükle mücadelede hem teknolojik yöntemlerin hem de eğitim yöntemlerinin bir arada kullanılması önem arz etmektedir. Yıldırım ve Orhan (2018) üniversitelerde sadece yüksek not almanın değil, öğrenciler için üniversite hayatı boyunca edinilen bilgi

ve becerilerin etkin bir şekilde iş hayatlarına da uygulayabilmelerinin önemli olduğunu vurgulamıştır. Öğrencilere akademik dürüstlük davranışlarını benimsediklerinde ve bunu uygulamaya koyduklarında, sadece üniversite hayatlarında değil, gelecek yıllardaki hayat tecrübelerine de saygınlık katacak bir erdeme sahip olacaklarının hatırlatılması gerekmektedir.

Kaynakça

- Abramovich, S. (2016). Understanding digital badges in higher education through assessment. *On the Horizon*, 24(1), 126-131.
- Adkins, J., Kenkel, C. ve Lim, C. L. (2005). Deterrents to online academic dishonesty. *The Journal of Learning in Higher Education*, 1(1), 17-22.
- Adzima, K. (2020). Examining online cheating in higher education using traditional classroom cheating as a guide. *The Electronic Journal of e-Learning*, 18(6), 476-493.
- Akbulut, Y., Şendağ, S., Birinci, G., Kılıçer, K., Şahin, M. C. ve Odabaşı, H. F. (2008). Exploring the types and reasons of Internet-triggered academic dishonesty among Turkish undergraduate students: Development of Internet-Triggered Academic Dishonesty Scale (ITADS). *Computers & Education*, 51(1), 463-473.
- Alvarez, H.T., Dayrit, R.S., Dela Cruz, M., Jocson, C.C., Mendoza, R.T., Reyes, A.V. ve Salas, J. (2022). Academic dishonesty cheating in synchronous and asynchronous classes: A proctored examination intervention. *International Research Journal of Science, Technology, Education, and Management*, 2(1), 110-122. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6496807>
- Baron, J. ve Crooks, S. M. (2005). Academic integrity in web based distance education. *TechTrends*, 49, 40-45.
- Boehm, P. J., Justice, M. ve Weeks, S. (2009). Promoting academic integrity in higher education. *The Community College Enterprise*, 15(1), 45-61.
- Brown, T., Isbel, S., Logan, A. ve Etherington, J. (2019). Predictors of academic honesty and success in domestic and international occupational therapy students. *Irish Journal of Occupational Therapy*, 47(1), 18-41.
- Chiang, F. K., Zhu, D. ve Yu, W. (2022). A systematic review of academic dishonesty in online learning environments. *Journal of Computer Assisted Learning*, 38(4), 907-928.
- Conway-Klaassen, J. M. ve Keil, D. E. (2010). Discouraging academic dishonesty in online courses. *American Society for Clinical Laboratory Science*, 23(4), 194-200.
- Deranek, J., & Parnther, C. (2015). Academic honesty and the new technological frontier. *The Hilltop Review*, 8(1), 4.
- Dufresne, R. L. (2004). An action learning perspective on effective implementation of academic honor codes. *Group & Organization Management*, 29(2), 201-218.

- Gerdeman, R. D. (2000). Academic Dishonesty and the Community College. ERIC Digest.
- Gibbons, A., Mize, C. D. ve Rogers, K. L. (2002). That's my story and I'm sticking to it: Promoting academic integrity in the online environment. (ERIC No. ED 477016).
- Gibson, D., Ostashevski, N., Flintoff, K., Grant, S. ve Knight, E. (2015). Digital badges in education. *Education and Information Technologies*, 20, 403-410.
- Gibson, J. W., Blackwell, C. W., Greenwood, R. A., Mobley, I. ve Blackwell, R. W. (2006). Preventing and detecting plagiarism in the written work of college students. *Journal of Diversity Management (JDM)*, 1(2), 35-42. <https://doi.org/10.19030/jdm.v1i2.5033>
- Grijalva, T. C., Kerkvliet, J. ve Nowell, C. (2006). Academic honesty and online courses. *College Student Journal*, 40(1).
- Heberling, M. (2002). Maintaining academic integrity in online education. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 5(1), 1-7.
- Hodgkinson, T., Curtis, H., MacAlister, D. ve Farrell, G. (2016). Student academic dishonesty: The potential for situational prevention. *Journal of Criminal Justice Education*, 27(1), 1-18.
- Holden, O. L., Norris, M. E. ve Kuhlmeier, V. A. (2021, July). Academic integrity in online assessment: A research review. In *Frontiers in Education* (Vol. 6, p. 639814). Frontiers Media SA.
- Kelley, K. B. ve Bonner, K. (2005). Digital text, distance education and academic dishonesty: Faculty and administrator perceptions and responses. *Journal of Asynchronous Learning Networks*, 9(1), 43-52.
- Kidwell, L. A. (2001). Student honor codes as a tool for teaching professional ethics. *Journal of Business Ethics*, 29, 45-49.
- King, C. G., Guyette Jr, R. W. ve Piotrowski, C. (2009). Online exams and cheating: An empirical analysis of business students' views. *Journal of Educators Online*, 6(1), n1.
- Kleiner, C. ve Lord, M. (1999). The cheating game: Everyone's doing it,' from grade school to graduate school. *U.S. News & World Report*, November 2, 55-66.
- Lanier, M. M. (2006). Academic integrity and distance learning. *Journal of Criminal Justice Education*, 17(2), 244-261.
- Lytle, R. (2012). Online education programs tackle student cheating. Erişim Adresi: <https://news.yahoo.com/online-education-programs-tackle-student-cheating-151727319.html>

- McCabe, D. L., Butterfield, K. D. ve Trevino, L. K. (2003). Faculty and academic integrity: The influence of current honor codes and past honor code experiences. *Research in higher education*, 367-385.
- McCabe, D. L. ve Pavela, G. (2004). Ten (updated) principles of academic integrity: How faculty can foster student honesty. *Change: The Magazine of Higher Learning*, 36(3), 10-15.
- McGee, P. (2013). Supporting academic honesty in online courses. *Journal of Educators Online*, 10(1), 1-31.
- Nguyen, J. G., Keuseman, K. J. ve Humston, J. J. (2020). Minimize online cheating for online assessments during COVID-19 pandemic. *Journal of Chemical Education*, 97(9), 3429-3435.
- Milone, A. S., Cortese, A. M., Balestrieri, R. L. ve Pittenger, A. L. (2017). The impact of proctored online exams on the educational experience. *Currents in Pharmacy Teaching and Learning*, 9(1), 108-114.
- Odabaşı, H. F., Birinci, G., Kılıçer, K., Şahin, M. C., Akbulut, Y. ve Şendağ, S. (2007). Bilgi iletişim teknolojileri ve İnternet'le kolaylaşan akademik usulsüzlük. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2007(1), 503-518.
- Olt, M. R. (2002). Ethics and distance education: Strategies for minimizing academic dishonesty in online assessment. *Online journal of distance learning administration*, 5(3), 1-7.
- Peterson, J. (2019). An analysis of academic dishonesty in online classes. *Mid-Western Educational Researcher*, 31(1).
- Rabuzin, K., Baca, M. ve Sajko, M. (2006, August). E-learning: Biometrics as a Security Factor. In 2006 International Multi-Conference on Computing in the Global Information Technology-(ICCGI'06) (pp. 64-64). IEEE.
- Richards, D., Saddiqui, S., White, F., McGuigan, N. ve Homewood, J. (2016). A theory of change for student-led academic integrity. *Quality in Higher Education*, 22(3), 242-259.
- Roberts, C. J. ve Hai-Jew, S. (2009). Issues of academic integrity: An online course for students addressing academic dishonesty. *MERLOT Journal of Online Learning and Teaching*, 5(2), 182-196.
- Rowe, N. C. (2004). Cheating in online student assessment: Beyond plagiarism. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 7(2), 1-10.
- Sabrina, F., Azad, S., Sohail, S. ve Thakur, S. (2022). Ensuring academic integrity in online assessments: a literature review and recommendations. *International Journal of Information and Education Technology*, 12(1), 60-70.
- Scanlon, P. M. (2003). Student online plagiarism: How do we respond?. *College Teaching*, 51(4), 161-165.

- Sefcik, L., Striepe, M. ve Yorke, J. (2019). Mapping the landscape of academic integrity education programs: what approaches are effective?. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 45(1), 30-43.
- Shariffuddin, S. A., Ibrahim, I. S. A., Shaaidi, W. R. W., Syukor, F. D. M. ve Hussain, J. (2022). Academic dishonesty in online assessment from tertiary students' perspective. *International Journal of Advanced Research in Education and Society*, 4(2), 75-84.
- Shyles, L. (2002). Authenticating, identifying, and monitoring learners in the virtual classroom: Academic Integrity in Distance Learning, (ED 472 807).
- Spaulding, M. (2009). Perceptions of academic honesty in online vs. face-to-face classrooms. *Journal of interactive online learning*, 8(3).
- Stephens, J. M., Young, M. F ve Calabrese, T. (2007). Does moral judgment go offline when students are online? A comparative analysis of undergraduates' beliefs and behaviors related to conventional and digital cheating. *Ethics & Behavior*, 17(3), 233-254.
- Stuber-McEwen, D., Wiseley, P ve Hoggatt, S. (2009). Point, click, and cheat: Frequency and type of academic dishonesty in the virtual classroom. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 12(3), 1-10.
- şendağ, S., Duran, M. ve Fraser, M. R. (2012). Surveying the extent of involvement in online academic dishonesty (e-dishonesty) related practices among university students and the rationale students provide: One university's experience. *Computers in Human Behavior*, 28(3), 849-860.
- Tsigaros, T. ve Fesakı, G. (2021). E-assessment and academic integrity: A literature review. In *Technology and Innovation in Learning, Teaching and Education: Second International Conference, TECH-EDU 2020*, Vila Real, Portugal, December 2-4, 2020, Proceedings 2 (pp. 313-319). Springer International Publishing.
- Ullah, A., Xiao, H., Lilley, M. ve Barker, T. (2012). Using challenge questions for student authentication in online examination. *International Journal for Infonomics (IJI)*, 5(3/4), 9.
- Waghid, Y. ve Davids, N. (2019). On the polemic of academic integrity in higher education. *South African Journal of Higher Education*, 33(1), 1-5.
- Watson, G. R. ve Sottile, J. (2010). Cheating in the digital age: Do students cheat more in online courses? *Online Journal of Distance Learning Administration*, 13(1).
- Wuthisatian, R. (2020). Student exam performance in different proctored environments: Evidence from an online economics course. *International Review of Economics Education*, 35, 100196.

- Yıldırım, F. B. ve Orhan, E. E. (2018). Yükseköğretimde akademik dürüstlüğe ilişkin öğrenci görüşleri, deneyimleri ve önerileri: Bir olgu bilim araştırması. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (1), 202-210.
- Yükseköğretim Kanunu. (2023). Erişim Linki: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2547.pdf>